

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VI. Varia inquiruntur circa dilectionem Dei, & proximi: ubi etiam de
odio Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

desiderare licet. Morbum etiam interdum licet proximo desiderare, nempe vel ad ipsius, vel aliorum bonum: sic Apostolus ad Galatas quinto, vers. 12. *Vinam, inquit, abscindantur, qui vos conturbant*, id est utinam à vestro confortio & ab Ecclesiâ ad tempus removeantur, ut hoc pacto vos turbare desinant: sicut 1. ad Corinthios 5. fornicarium illum, qui tale scandalum præbuerat, iussit ab Ecclesiâ abscindi, ne pravo illius exemplo fidelium mores corrumpentur.

XI.
Vitæ ex duobus actibus sit melior, dilectio amici an inimici.

Quæres, quando & amicus & inimicus diligitur propter Deum, uter ex his duobus actibus sit melior. Respondetur cum S. Thoma 2. 2. quæst. 27. art. 7. amorem amici ex parte objecti, proximi scilicet, qui diligitur, esse meliorem, amicus siquidem, inquit, est melior magisque nobis conjunctus, quam inimicus. Aliunde tamen ait Sanctus Doctor amorem inimici præeminere amori amici, cum enim nihil sit ex parte objecti, quod illum ad actum amoris alliciat, sicut in actu amoris respectu amici, sed potius ad actum odii, animique aversionem, actus hic amoris respectu inimici est merè propter Deum, isque videtur esse objectum ejus adæquatum. Hic proinde actus altero videtur præstantior, magisque heroicus, generosiorisque animi indicium.

Generosior est actus quo diligitur inimicus, quam quo amicus.

XII.
Ostenditur amorem inimici esse multo fortiores amorem amici.

Deinde multo fortior est amor, quo inimicus diligitur propter Deum, & consequenter dilectio Dei; sicut enim, ut loco citato ait S. Thomas, vis ignis eò arguitur esse major, quò ad remotiora calorem diffundit, ita & vis amoris; cum ergo inimicus sit à nobis remotus, amicus verò conjunctus, fortior est amor, qui ad inimicum calorem suum, ut ita dicam, diffundit, quam qui ad amicum, utpote qui est intra sphaeram longè minorem. Nec refert quòd odisse amicum sit multo pejus, quam odisse inimicum, id enim est, quia ex gratitudine, multisque aliis nominibus amico obstringimur, unde perverse admodum naturæ, summèque inhumanum se ille ostenderet, qui personam sibi charissimam odio haberet, si namque, ut ait S. Augustinus supra citatus: *Si, inquam, nimis durus est animus, qui si amorem volebat impendere, nolit rependere, quanto magis, si loco amoris rependat odium.*

Ignis & amor, quò in remotiora agunt, ad probantur esse fortiores.

SECTIO SEXTA.

Varia inquiruntur circa dilectionem Dei & proximi: ubi etiam de odio Dei.

I.
Dicunt quidam magis inclinari nos à naturâ ad amandum nos ipsos.

Quæres primò: Utrum natura magis nos inclinet ad diligendum Deum, an nos ipsos. Prima sententia affirmat nos secundum propensionem naturalem inclinari magis ad diligendum nos ipsos: ita Halensis 3. parte, quæst. 30. membro primo; Albertus Magnus, S. Bonaventura in 3. Dist. 29. art. 1. quæst. 2. ad primum, Gabriel ibidem, & alii.

II.
Ex natura inclinatione magis propendet homo ad dilectionem Dei, quam sui ipsius.

Dicendum nihilominus cum S. Thoma 2. 2. quæst. 26. art. 3. quem Caietanus, & alii Thomistæ ibidem sequuntur, Scotus in 3. Dist. 27. Richardo & Durando ibidem, Dist. 29. Soto lib. 1. de Naturâ & Gratiâ cap. 6. & 22. Vasquez 1. 2. Disp. 194. Valentia hic, puncto secundo, idèmq; affirmant Lorca, Turrianus, & alii, & est longè communior inter Theologos sententia: dicendum inquam, nos ex naturæ

ductu & propensione magis inclinari ad diligendum Deum naturæ finem, quam nos ipsos. Ratio est: Charitas siquidem & gratia non destruit naturam, sed perficit, cum ergo Charitas supernaturaliter diligendum, natura magis inclinabit ad diligendum Deum naturaliter. Confirmatur: Ratio enim naturalis dicat esse Deum diligendum super omnia, ergo super nos ipsos. Præterea, unaqueque res magis propendet ad suum finem, Deus autem, ut lumine naturæ constat, est rerum omnium creaturarum finis, ac centrum; ad quem proinde omnia suis veluti ponderibus, & innatâ inclinatione feruntur. Adde affectum, quo quis magis se ipsum amat, quam Deum, fore malum & inordinatum, imò & peccaminosum, natura verò, cum sit à Deo, & quicquid habet, à Deo habeat, ad malum per se inclinare non potest.

Ad Deum veluti ad finem omnium summâ propensione feruntur.

Neque huic doctrinæ obstat dictum illud Aristotelis 9. Ethicorum, cap. 9. *Amabilia ad aliterum sunt ex amicabilibus ad se*: Respondetur enim cum S. Thoma citato ad primum, solum loqui Philosophum de bonis particularibus, non de bono totius boni fonte, cum hoc siquidem nullum bonum creaturæ, nec proprium, nec alienum in competentiam venire potest. Deinde esto daremus appetitum sensitivum inclinare interdum ad mala, hoc tamen nunquam præstat appetitus rationalis, de quo procedit præfens quæstio. Adde tamen appetitum sensitivum non inclinare nisi ad ea, quæ secundum se bona sunt, quamvis per accidens, ex circumstantiis extrinsecis subinde vitentur.

III.
Satis si videtur inclinatio naturæ naturæ ad magis amandum Deum.

Quæres secundò: Utrum amor Dei & proximi propter Deum sint ejusdem speciei? Ad hoc dictum est supra hos actus differre specie, cum etiam ex objecto materiali reddantur actus speciei diversi, unus autem horum actuum, ut constat, habet objectum speciei distinctum ab alio; dicendum, inquam, actum quo diligo proximum propter Deum distingui specie ab actu quo diligo Deum. Idem tamen habitus utrumque actum indivisibiliter respicit; hic enim speciem defumit ab objecto formali.

IV.
Actus qui diligit proximum propter Deum est speciei distinctus ab actu qui diligit Deum.

Quæres tertio: An præter virtutem Theologicam Charitatis detur habitus acquisitus amoris erga Deum vel proximum? Quæstio hæc eadem est cum eâ qua quarritur an detur habitus acquisitus Fidei: sicut ergo ibi respondi affirmativè de hujuscemodi habitu Fidei, idem hic dico de habitu acquisito amoris, tam respectu Dei quam proximi, nec major hæc est difficultas, quam de habitu Fidei.

V.
Deturne etiam habitus acquisitus amoris erga Deum vel proximum.

Quæres quartò: Possitne Deus diligi propter aliud? Ad resolutionem notandum, aliud esse ut quis actum suum ad aliquem finem referat, aliud ut in eum finem referat objectum actus, ut ex communi exemplo constat: cupiens exempli gratia aliquis peccatorum veniam obtinere, ad hoc adipiscendum imperat sibi actum contritionis, vel amoris Dei super omnia; in hoc exemplo clarè constat actum Charitatis ob alium finem elici. Dico itaque posse hoc sensu Deum diligi propter aliud, hoc est posse actum amoris Dei seu Charitatis propter aliquid aliud elici. Hinc tamen non sequitur objectum hujus actus, seu Deum amari propter aliud, sed amatur propter se, & purissimo actu amoris super omnia, hic tamen actus, uti dictum est, ob alium finem elicitur. Hæc meo judicio satis clara sunt: utrum

VI.
Est illi qui actum amoris Dei elicit, propter aliud.

Quo sensu possit Deum diligi propter aliud.

Possitne Deus propter aliud diligi.

utrum autem possit proprie in se Deus propter aliud amari, dicitur, Deo dante, in materia de Internatione; Deus enim sic dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ergo nobis eum voluit, & ad nostram salutem ordinavit: de quo plura ibi.

VII.
Notantur
quadam cir-
ca odium
Dei, a^{li}ni
Charitatis
oppositum.

Quares quintò, quod & quale peccatum sit odium Dei? Odium, ut ex communi eius notione constat, est velle alteri malum, qua illi malum est, sicut amare est eodem modo velle bonum, unde quemadmodum amor nos rei amata conjungit, ita odium disjungit & separat. Existimo itaque cum S. Thoma 2. 2. quaest. 34. a. 1. Si solum consideretur id præcisè quod in Deo est, neminem posse eum odisse, cum usquequaque bonus sit, omnique amore dignissimus. Tantum ergo apprehendi alicui potest malus per relationem ad effectum aliquem externum, ut punitionis, &c. Sub hac ergo ratione odio habere is Deum poterit, vel scilicet volendo eum puniendi potestatem non habere, vel etiam optando, ut Deus omnino non sit, quod est malum omnium maximum.

VIII.
Odium Dei
est peccatum
ex genere suo
gravissimū.

Est verò odium Dei peccatum ex se, & genere suo gravissimum, per accidens tamen, & ex adjunctis circumstantiis potest ab aliis peccatis excedi, præsertim cum nullum sit mortale peccatum, quod odium aliquo modo, seu aversionem à Deo non includat. Dices, ergo quodvis peccatum mortale erit gravius quam odium Dei, cum duplicem malitiam in se contineat, conversionis scilicet, & aversionis. Respondetur, directam illam aversionem, quæ in odio Dei continetur, graviorem ex genere suo esse hac aversione indirectâ à Deo simul cum conversione ad creaturas. Adde etiam odium habere in se aliquo modo malitiam conversionis, ad illud scilicet bonum creatum, ex quo odium hoc, seu

Duplex in
odio Dei est
malitia.

aversio à Deo procedit: unde non minus duplicem habet malitiam, quam alia peccata mortalia.

Dices: Gravius peccatum videri infidelitatem, quam odium Dei, cum sit radix peccatorum. Respondetur, quicquid sit de rebus physicis, in quibus causa semper vel aequat, vel superat effectum, in moralibus aliter se res habet, effectus enim frequenter est gravius peccatum illo ex quo oritur, ut cum quis occidit ut furetur, gravius quippe peccatum est homicidium, quam furtum, ex quo oritur. Idem ergo in presenti est de odio & infidelitate. Deinde Sanctus Thomas hic, quaest. 34. art. 2. ad primum, odium vocat peccatum in Spiritum Sanctum, quod nimirum cum peculiari malitiâ feratur in Deum, ejusque repugnet bonitati, qua speciali modo appropriatur Spiritui Sancto.

IX.
In moralibus
effectus sæpè
est gravius
peccatum,
quam sit
causa.

Odium Dei
S. Thomas
vocat pec-
catum in
Spiritum
Sanctum.

Odium duplex est, *abominationis*, & *inimicitia*. Odium *abominationis* illud est, quo aliquid aversamur tanquam nobis inconveniens & malum, quod proinde vel omnino non esse cupimus, vel à nobis, vel re, quam amamus remotissimum. Odium *inimicitia* illud appellatur, quo, ut supra num. 7. diximus, quis vult alteri malum, quæ illi malum est, quæ etiam de causâ vocatur malevolentia: hoc in solas personas, odium verò abominationis tam in res, quam personas fertur, quatenus aliquod nobis incommodum afferunt.

X.
Odium abo-
minationis
& inimici-
tia.

Disputant hic aliqui de eleemosynâ, bello, misericordiâ, beneficentiâ, duello, & similibus, sed hæc, merè moralia cum sint, in unum per se totum commodius congerentur, ne series disputationum scholasticarum interrumpatur. Videatur Sanchez lib. 1. in Decalogum, cap. 9. & libro secundo, cap. 31. & cap. 39. Layman, Bonacina, Filiucius, & alii rerum moralium Scriptores.

XI.
Rerum scho-
lasticarum
series non
interrumpenda.

